

Већ први кораци новог главног уредника Политике показују да ће овај лист веома брзо прерасти у упориште наших горљивих идеолога либерализма. И поред драматичног краха и пропасти либералног концепта апсолутног деловања слободног тржишта у најразвијенијој капиталистичкој земљи, и даље нас овдашњи либерали упорно засипају мантрама о недодирљивој и неупитној догми слободног тржишта.

На страницама Политике оглашавају се аутори који су нам годинама сервирали причу о ирском чуду, чудотворном функционисању инвестиционог капитала кога има у неограниченим количинама, суровом тржишту у коме нема места за презрену и проказану државу, а још мање за социјална питања запослених. То је била посебна јерес дочекивана као социјалистичка измишљотина која је овај систем и довела до пропасти. На цени су били немилосрдни и похлепни менаџери осигурани златним падобранима.

Одсјај тог економског дарвинизма могли смо да видимо и у нашим условима. Једна од главних идеолошких одредница либерала била је и остала тврдња да држава нема шта да тражи у сфери привреде и регулације финансијских односа и да се само треба препустити праведној невидљивој руци тржишта. Чак се могу чути објашњења да је највећа финансијска криза након 1937. године настала претежно и као последица прекомерне улоге државе и њеног настојања да што више поједностави и олабави услове за добијање кредита и то пре свега за сиромашније слојеве становништва. Заступници класичног либерализма не одступају ни корак од свог идеолошког фундаментализма, тражећи да се држава још мање бави регулаторном активношћу.

Иако је велика улога државне интервенције, чак се говори о појави државног капитализма, након незапамћеног финансијског краха у Америци демантује се основна либертаријанска фундаменталистичка теза да се држава не сме мешати у идилично царство слободног тржишта. Све то не узнемирава наше идеологе либерализма, који су на страницама Политике кренули у офанзиву као да се није срушио читав један неолиберални свет.

Као што се некада у време разбијања Југославије говорило да владајућа странка још није сазнала да је пао Берлински зид, тако се сада може рећи да наши либерали делују као да су пречули вест да је пао обожавани и недодирљиви Волстрит.

Наши заступници слободног тржишта, класичног либерализма и либертаријанизма увек су имали проблем са својом доследношћу. Већина најгорљивијих и најекстремнијих идеолошких заступника и следбеника либерализма не залази на магично слободно тржиште, већ из заветрине државних институција или државних института проповеда свој тржишни фундаментализам. Они тако преписују другима чудотворни лек који сами никада нису пробали, али су зато убеђени да је то спасоносни излаз за све наше социјалне, политичке и економске проблеме. Изразити пример ове недоследности је постављење Мише Бркића за уредника економске рубрике Политике. Он у нашој јавности говори као један од најпознатијих заговорника слободног тржишта, либерализма, конкуренције и приватизације. “Све ово је Србија морала да уради као ‘обавезну литературу’ транзиције и пре избијања светске економске кризе, али њени лидери после 2003. године нису били посвећени реформама. Да је завршила приватизацију и приватизовала јавна предузећа, да смо добили малу и јефтину државу, да је држава престала да се меша у економију – Србија би данас лакше направила рестриктивни буџет и спремније дочекала глобалну економску кризу.”

Рестриктивност буџета и кресање јавне потрошње су још једна од тема либералне критике социјалне државе, при чему се то пре свега односи на драстично смањивање свих социјалних давања јер она само оптерећују деловање слободног тржишта и шире дух колективизма и социјализма. Међутим, вратићемо се питању доследности у јавном деловању. У том контексту може се поставити питање како се истакнути економски аналитичар либералне оријентације нашао на месту уредника економске рубрике листа који још није приватизован и налази се у већинском државном власништву. Вероватно за Мишу Бркића Политика сада није режимски лист, који је окупљао антиевропске и антиреформске снаге.

Очигледно је да се времена и околности мењају и да наши либерали ослушкују хук надолазеће економске кризе, а изгледа да је и поред свих либералних идеја држава и даље најпоузданији послодавац. Међутим, као последица свега јавља се изазов доследности. Наши либерали су већ показали да нису спремни да одговоре овом изазову. Будући да је у Политици експресно уведена „Либерална среда“, очекујем да ће следити „Социјалдемократски четвртак“, „Социјалистички петак“, „Конзервативна субота“, „Народњачка недеља“, „Либерално-демократски и Демокришћански понедељак“ и „Напредњачки уторак“. Тако ће нам

Пол

итика

најзад омогућити да уживамо у политичком плурализму и деловању слободног

Либерал у државној заветрини

Пише: Маринко М. Вучинић
четвртак, 11 децембар 2008 20:08

политичког тржишта.

10. децембар 2008. године